

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.21 (3285) ●

● ЧАЦВЕР, 7 ЧЭРВЕНЯ, 2012

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Шчыры дзякуй за добрую справу
У культурным цэнтры “Крок” стварылі насценны альбом, прысвечаны першаму кіраўніку беларускай супольнасці ў Літве Лявону Мурашку **Стар. 2**

Рэтра імкнецца ў будучыню
Стар. 3

Гасцям тут заўсёды рады!
Днём адкрытых дзвярэй пачалі летні турыстычны сезон многія аграсядзібы **Стар. 4**

СВЯТА

Яскравыя рысы сяброўства

На IX Фестываль нацыянальных культур у Гродне сабраліся шматлікія прадстаўнікі этнічных суполак

Кветка з рознакаляровымі пялёсткамі — эмблема свята

Кацярына Мядзведская

На тры дні старажытны Гродна апынуўся ў чароўнай атмасферы свята. Цэнтральныя вуліцы горада напоўніліся гасцямі і ўдзельнікамі фестывалю, музеі падрыхтавалі новыя тэматычныя экспазіцыі, у тэатрах праходзілі прэм’ерныя паказы спектакляў... А ўсё гэтае час амаль без перапынкаў здзіўлялі наведвальнікаў на падворку сучаснай міжнацыянальнай маладзёжнай творчасці мастакаў, фатографістаў, танцораў, спевакаў...

Уласна кажучы, не пералічыць усіх тых яскравых дзей, што адбываліся пад час фестывалю нацыянальных культур. І кожная знаходзіла свайго гледача, усюды было шумна, весела, цікава. Людзей не пужала нават надвор’е: ні сцюдзёнае паветра, ні працяглы дождж не перашкодзілі жыхарам Гродна атрымаць асалоду ад тэатралізаванага шэсця ўдзельнікаў фестывалю. А парасоны надавалі святочнаму парадзе своеасаблівы шарм і элегантнасць.

Ды і немагчыма прапусціць такое відовішча, якое раз у два гады праходзіць у горадзе над Нёманам. Дзе ж яшчэ давадзецца пабачыць у адным месцы столькі прадстаўнікоў самых розных народаў? Армяне, азербайджанцы, карэйцы, грузіны, рускія, немцы, украінцы... Усе — у нацыянальных строях, за лічаныя імгненні імкнуліся крануць сэрцы глядачоў чароўнымі мелодыямі роднай музыкі. Прадстаўнікі трыцца-

ці трох нацыянальнасцяў прадсталі сёлета перад гродзенцамі. Упершыню сярод іх былі венесуэльцы, іспанцы, нават адзін нігерыец ганарліва нёс сцяг сваёй краіны.

Назіраючы за шэсцем,

пляцоўках былі падобныя да падарожжаў па цэлых краінах.

...Зазірнуўшы ў дворык Старога палаца, можна было трапіць у госці да літоўцаў. Там сустракалі нацыянальнымі песнямі

вось гасцей індыйскага падворку на мове танцаў знаёмлі з нацыянальнымі традыцыямі трох штатаў — Пенджаб, Раджастхан і Гуджарат. Грузіны праводзілі чэмпіянат па нардах і частавалі знакамітай чур-

па-армянску. Кіраўнік ансамбля інтэрнацыянальнай дружбы Аляксандр Свірскі прызнаўся, што для яго калектыва выступленне на Фестывалі нацыянальных культур — першае, таму, бадай, і

дзенскім дзяўчатам і юнакам. Яшчэ ніколі за ўсю гісторыю фестывалю не праходзіла столькі маладзёжных мерапрыемстваў. Гродзенскія студэнты, сярод якіх шмат замежнікаў, наладзілі да фестывалю асабістую інтэрнацыянальную праграму. Яна праходзіла ў гарадскім парку імя Жылібера. Там выступалі самадзейныя і прафесійныя артысты розных нацыянальнасцяў, праходзіла свята дзіцячай творчасці, парад-конкурс мадэльераў і візажыстаў. А яшчэ — святы нацыянальных відаў адзінаборстваў, гульні, дыскатэкі.

Між тым, у Гродзенскім драмтэатры наладзілі канцэрт нацыянальных інструментальных ансамбляў. Усяго ж пад час фестывалю глядачы прагледзелі 44 маляўнічыя міні-пастаноўкі з удзелам прадстаўнікоў розных нацыянальнасцяў. Прэзентаваліся і фільмы пра дзейнасць этнічных суполак у краіне.

Фестываль у Гродне, пэўна, нікога не пакінуў раўнадушным. Гэты форум сапраўды заварожвае, закручвае ў віхуры падзей. Так радасна становіцца, калі апынаешся ў атмасферы творчасці, згоды і паразумення. І калі ў неба ўзняўся феерверк з паветраных шароў як развітальнае “дзякуй” усім выступоўцам, падумалася: у фестывале — вялікая будучыня. Пра гэта ж казалі і гродзенцы. Сумненняў не выклікала, што горад будзе чакаць і праз два гады зноў прыме ў сябе непаўторнае свята дружбы народаў.

Фестываль у Гродне сёлета вылучаўся шматграннасцю як ніколі

у мяне стваралася ўражанне, што перад вачыма ўтвараецца шыкоўны букет з рознакаляровых кветак. Не выпадкова Фестываль нацыянальных культур у Гродне лічыцца ўнікальным, бо аналагаў яму сапраўды няма нідзе ў свеце.

Безумоўна, галоўным на свяце быў той дзень, калі ў горадзе разгарнуліся нацыянальныя падворкі. І чаго толькі на іх не было?! На дваццаці пяці этнічных пляцоўках дэманстравалі побыт, традыцыі, кухню, творчыя здабыткі прадстаўнікі розных этнасуполак. І вандроўкі па гэтых

і танцамі, частавалі літоўскім хлебам і сырам з кменам. Насупраць, на падворку ля Новага палаца, уладкаваліся палякі. Менавіта адтуль даносіліся гукі кракавяка і мазуркі, а наведвальнікам прапаноўвалі пазнаёміцца з вырабамі народных майстроў і навінкамі польскай літаратуры. А вось азербайджанскі падворак пераўтварыўся ў стары Баку. На падворку развешана мноства карцін з пейзажамі горада, на адной была і выява самага велічнага помніка — Дзявочай Башні. Там жа месціўся і імправізаваны музей. А

чхелой...

Упершыню ў Гродне быў створаны і інтэрнацыянальны падворак, на якім у атмасферы паразумення і сяброўства працавалі разам барысаўскі фальклорны калектыв “Шматгалоссе” і зусім юны Ансамбль інтэрнацыянальнай дружбы Рэспубліканскага цэнтра нацыянальных культур. Адметнасць гэтых калектываў у тым, што ўсе артысты ў іх — прадстаўнікі розных нацыянальнасцяў, якія аднолькава кранаюць і прыгожа выконваюць песні па-польску і па-украінску, па-беларуску і

вельмі адказнае. Падрыхтавалі яны нумары, у якіх спалучаліся народныя песні і танцы. А завяршалі выступленне вядомай ўсім беларускай песняй “Жывіце багата”.

Удзельнікі фестывалю прадстаўлялі на падворках нацыянальныя вясеннія святы і абрады. Так, татар-башкіры запрашалі ўсіх на Сабантуй, святая плуга, беларусы — на “Туканне вясны”. А вось паглядзець, як адзначаецца Вялікдзень, можна было ў немцаў, рускіх, галандцаў.

Асабліва цікавым падалося сёлета свята гро-

МАСТАЦТВА

“Нёманская хваля” дакацілася да Міра

Унікальныя творы са шкла падарожнічаюць па краіне

Іван Іванаў

Вясной у Музеі сучаснага выяўленчага мастацтва праходзіла выстава мастацкага шкла. Гэта адметныя творы, зробленыя пад час Першага міжнароднага сімпозіума гутнага шкла “Нёманская хваля”. Ён праходзіў восенню 2010 года на шклозаводзе “Нёман”, што ў мястэчку Бярозаўка.

Як паведаміў вядучы мастак шклозавода Васіль Самахвалаў, у сімпозіуме ўдзельнічалі больш за 20 мастакоў па шкле з Расіі, Украіны, Літвы, Латвіі, Венгрыі і Беларусі. Дапамаглі ж арганізаваць яго Музей сучаснага выяўленчага мастацтва, Беларускі саюз мастакоў і Міністэрства культуры Беларусі.

На сустрэчы ў Бярозаўцы мастакі не проста імправізавалі і стваралі — яны выяўлялі ў шкле свае думкі і пачуцці, прадстаўлялі адметнае мастацтва розных школ. У прыватнасці, на сімпозіуме працавалі заслужаны мастак Расіі, прафесар Барыс Фёдараў, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі Тарас Паражняк, сябры Беларускага саюза мастакоў Марына Князева, Таццяна Малышава, Вольга Сазыкіна, Алена Атрашкewіч, Ірына Кузняцова, загадчык кафедры дэкаратыўнага мастацтва Санкт-Пецярбургскай мастацка-прамысловай акадэміі імя А.Л. Штыгліца Ігар Томскі. Прыехала таксама мастак і выкладчык

кафедры мастацтва шкла з Латвіі Ініта Эманэ. Паказалі сваё майстэрства і Уладзімір Касаткін, мастак вядомага расійскага завода “Гусь Хрустальны”, сябры Саюза мастакоў Расіі Наталля Волікава і Наталля Эwert, а таксама мастакі з Літвы Валда Верыкайтэ, Юлія Пач’ютэ і іншыя.

Васіль Самахвалаў лічыць, што такія кантакты калег вельмі карысныя. Да таго ж важна, што надаецца ўвага беларускай школе шкларобства, захаванню яе спадчыны і лепшых традыцый. Творы, якія сталі вынікам першага пленэру гутнага (гэта значыць зробленага гарачым спосабам) шкла ўжо дэманстраваліся на выніковых выставах у Бярозаўцы і Лідзе. Селета ж выстава прыехала ў Мінск, дзе выклікала немалую цікаваць. Нядаўна яе змаглі паглядзець і наведвальнікі Мірскага замка. Вядучы мастак шклозавода “Нёман” паведаміў, што пакуль заявак на правядзенне выстаў у іншых месцах не паступала. А майстры з Бярозаўкі гатовы паказаць як свае творы, так і плён працы калег з іншых краін на новых выставачных плошчах, у тым ліку і ў замежжы, пасупрацоўнічаць з беларускімі суполкамі.

Прадстаўлялі сваю звонкую і бліскучую прадукцыю майстры шклозавода “Нёман” і ў Полацку, калі старажытны горад святкаваў сваё 1150-годдзе.

ПОВЯЗЬ ЧАСОЎ

Рэтра імкнецца ў будучыню

На фэсце “Гальшанскі замак” — рэканструкцыя рыцарскіх адзінаборстваў

Іван Ждановіч

Мястэчка Гальшаны становіцца ўсё больш прывабным для турыстаў

Не прагадалі тыя аматары даўніны і падарожжаў па родным краі, хто напрыканцы мая наведваў мясціны, звязаныя з жыццём магнатаў Сапегаў, князёў Гальшанскіх і княгіні Соф’і Гальшанскай, адной з найбольш знакамітых прадстаўніц старажытнага роду. Дарэчы, у аграгарадку Гальшаны ў гонар яе, жонкі караля Ягайлы (шлюб быў заключаны ў 1422 годзе) і родапачынальніцы каралеўскай дынастыі Ягелонаў, ужо ўстаноўлены памятны знак-камень. Нядаўна ж там ладзілася як Пятая міжнародная навукова-практычная канферэнцыя “Гісторыка-культурная спадчына Ашмяншчыны”, так і

чарговы фэст “Гальшанскі замак”.

У мястэчка прыехала шмат турыстаў — цяпер там ёсць і два прыватныя гатэлі, дзе можна з камфортам адпачыць. “Мы ў трэці раз ладзілі фэст “Гальшанскі замак”, на які збіраюцца члены рыцарскіх клубаў з Ліды, Гродна, Мінска, — расказала начальнік аддзела культуры Ашмянскага райвыканкама Галіна Балінская. — Сёлетняй адметнасцю фэста былі майстар-класы па сярэднявечных танцах, якія праводзілі прыгожыя паненкі і рыцары з мінскіх клубаў “Яварына” і “Фламея”. Гэта, пэўна, не менш цікава, чым традыцыйныя для падобных фэстаў рыцарскія баі. Госці свята, ды і гальшанцы асвойвалі рухі з вялікай ахвотай, радаваліся, калі нешта пачынала атрымлівацца, дзякавалі як сваім настаўнікам, так і арганізатарам

свята”. Цікавым атрымаўся і парад рэтра-аўтамабіляў, знайшлося потым нямала жадаючых пакатацца на іх па вуліцах мястэчка.

Гальшаны, як вядома, ўключаны ў дзве дзяржаўныя праграмы: “Замкі Беларусі” і “Культура Беларусі”. Галіна Балінская акцэнтуюе ўвагу, што гэта вельмі важна для развіцця турыстычнай інфраструктуры як аграгарадка, так і ўсяго рэгіёна. А Гальшанскі Дом культуры — адзінае, пэўна, на ўсю краіну месца, дзе перыядычна праводзяцца салідныя навукова-практычныя канферэнцыі, з удзелам не толькі вучоных розных краін, але і вучняў школ раёна. Вось і сёлета цікавымі былі паведамленні пра адметных людзей рэгіёна, гісторыю мясцовых паселішчаў. Удзельнікі канферэнцыі наведалі і гарадзішча, дзе цяпер пад кіраўніцтвам мінскага археолага Паўла Кенькі вядуцца раскопкі. Там нядаўна знойдзены фундамент нейкага будынка. Ёсць меркаванні, што яшчэ і “да гарадзішча” там было паселішча. Матэрыялы канферэнцыі будуць выдадзены, вырашана праводзіць форумы раз на два гады.

Ужо пачаліся работы над праектам кансервацыі руін замка Сапегаў, будзе добраўпарадкавацца тэрыторыя. Прадстаўнікі мясцовай улады маюць намер часткова скарыстаць бюджэтныя сродкі і на рэканструкцыю правай вежы замка, каб з часам стварыць там музейную экспазіцыю.

СУАЙЧЫННІКІ

Далёкае і блізкае

Уладзімір Ждановіч, цюменец з беларускімі каранямі, верыць у вялікую “нафтавую будучыню” зямлі, з якой родам яго продкі

Мы сустрэліся ў ягоным офісе: там усюды геакасічныя карты, чарцяжы, камяністыя пароды, глобус і — кветкі. Уладзімір Ждановіч — вядомы ў Цюмені чалавек, займаецца нафтаздабычай. Гаворыць, і ў нетрах Беларусі ёсць значна большыя радовішчы нафты, чым тыя, што ўжо распрацаваны. Уладзімір Васільевіч з задавальненнем расказваў пра сваю працу, дзяліўся планами. А пачалі з успамінаў...

— Як вы апынуліся ў Сібіры?

— Я нарадзіўся ў Цюмені. А род тут даўно: яшчэ пад час сталыпінскай рэформы з Беларусі прыехаў мой дзед з братамі. З Мінскай губерні, з-пад Барысава мае карані. У дзед з бабуляй было тры сыны і тры дачкі, і ўсе атрамалі адукацыю, дамагліся прафесійных поспехаў. Мой бацька быў сакратаром Армізонскага і Яркоўскага райкамаў партыі ў Цюменскай вобласці. Род наш вельмі дружны, бабуля беларускія традыцыі захоўвала і

ў першую чаргу на кухні: дранікі, калдуны, боршч, кумпякі заўсёды стаялі на стале. Я ў 1963-м, пасля школы, пачынаў токарам на Цюменскім мехзаводзе, дарос там жа да інжынера-канструктара, потым пайшоў у геафізіку.

— У Беларусі вам даводзілася бываць?

— Так, у 70-х я стварыў асацыяцыю камп’ютарнай геафізікі і некалькі разоў па справах ездзіў у Мінск: мая сістэма ўкаранялася геафізічнай экспедыцыяй у Калодзішчах, пад Мінскам. Так што сувязі з гістарычнай радзімай не губляліся. Сустрэкаліся з беларускімі калегамі на канферэнцыях, семінарах, мелі кантакты. Многія беларусы-нафтавікі працавалі на радовішчах Цюменскай вобласці. А дзесьці з 90-х доўгі час на зямлі прадкаў я не бываў.

— У інтэрв’ю я прачытала, што вы — прыхільнік ідэй неарганічнага паходжання нафты...

— Сапраўды, цяпер ёсць дзве гіпотэзы аб паходжанні нафты: першы падыход — арганічны,

асадкавы, другі — неарганічны. Не буду ўдавацца ў тэорыю. Але калі дакладна ведаеш, якім чынам утвараецца нафта, то лягчэй і весці разведку яе радовішчаў. Я прыхільнік неарганічнай школы. Займаюся космогеалогіяй: мы складаем карты, шукаем нафту, выкарыстоўваючы новыя метадыкі. Мы і ў Беларусі шукалі, і знайшлі больш за 20 перспектывных месцаў, у тым ліку пад Наваполацкам, Шчучынам, Слаўгарадам, Гомелем. Не ўсе ведаюць, што ў Прыпяцкім прагіне, на Палессі, пачалася нафтаздабыча яшчэ ў 1965 годзе. Але старыя радовішчы вычарпаны, а новыя — невялікія па запасах. Мы шукалі нафту ў Беларусі па ўласнай ініцыятыве, за свой кошт выканалі прагназаванне. Вынікі проста ашаламлілі: выяўлены запасы нафты больш чым у 2 мільярды тон. Для параўнання: на беларускіх заводах цяпер яе перапрацоўваецца крыху больш за 20 мільёнаў тон у год. І гэтыя радовішчы, як мы лічым, будуць падсілкоўвацца

нафтай з зямных глыбінь, з зоны, дзе нафта і газ, паводле нашай тэорыі, утвараюцца. Даследавалі мы яшчэ не ўсе рэгіёны. Падалі і прапанову ў адрас кіраўніка дзяржавы, ды напісалі, што гатовы браць самы актыўны ўдзел у арганізацыі і правядзенні далейшых геолога-разведачных работ. Ці варта гаварыць, якія перспектывы для развіцця эканомікі могуць раскрыцца!

— І што ж далей, калі нафту знайшлі, і паслугі прапанавалі?

— Калі быў выкананы прагноз і я пераканаўся ў яго дакладнасці, то сустрэкаўся з кіраўніцтвам канцэрна “Белнафтахім”, мы правялі перамовы. У Беларусі тым часам атрыманы бліскучы вынік на карысць “неарганічнай канцэпцыі”: на Магілёўшчыне каля вёскі Заеліцы зроблена свідравіна і з глыбіні 4200 метраў атрыманы фантан “маладой” нафты. Наш прагноз апраўдаўся! Мы, дарэчы, працуем і ў іншых рэгіёнах свету. Аднак Беларусь мне — бліжэй.

— Вы бывалі ў Беларусі, я

так зразумела, нядаўна. Падзяліцеся ўражаннямі.

— Ubачанае мяне патрэсла! У людзей майго ўзросту ёсць настальгія па тым лепшым, што было ў СССР, а там усё гэта лепшае — навідавоку. У зносінах паміж людзьмі, на вуліцах, у сферы абслугоўвання — усюды добразычлівасць. Шмат чалавечнасці, уважлівасці адзін да аднаго, сумленнасці, прыстойнасці. Падкупляюць гасціннасць, душэўная шчодрасць. Трапляеш як у іншы свет, адчуванне вельмі моцнае і прыемнае. Маскву я раней добра ведаў, з дзясяткаў раз на год ездзіў туды, Масква падабалася, а цяпер яе не пазнаю, тры гады не быў там — і не хачу. А ў Мінск прыехаў — і адразу яго “пазнаў”, хоць не быў там гадоў дзевяць. Атмасфера горада захавалася. Калі выязджаў на Мінскае мора, аб’яўляюць станцыю “Ждановічы”... І так зашчымеда сэрца!

Людміла Бакланова, г. Цюмень

ГЛЫБІНКА

Гасцям тут заўсёды рады

Днём адкрытых дзвярэй пачалі летні турыстычны сезон многія аграсядзібы

Кацярына Мядзведская

Клапатлівы гаспадар сядзібы “Гаенскія вытокі” Сяргей Селех чакаў няма ла гасцей у той дзень — і не памыліўся: з розных куткоў Лагойскага раёна яны прыехалі, ды яшчэ і з Мінска, Брэста. Сядзіба славіцца вялізнай пасекай. З задавальненнем праводзіў гаспадар экскурсію па ёй, паказваў роўныя рады рознакаляровых вулляў, расказваў пра жыццё пчол. Пасля — частаваў гасцей блінамі і чаем з мёдам.

Гаспадары іншых сядзіб, якія ўдзельнічалі ў Дні адкрытых дзвярэй (па краіне такіх больш за 300), таксама прыдумвалі нешта крэатыўнае, не такое, як у суседзяў. Так, у сядзібах “Палескія традыцыі” і “На Зарэчнай вуліцы” праходзілі дэгустацыі блюў беларускай кухні. А ў шляхецкім фальварку “Марцінова гусь” гаспадары Алесь і Людміла Белья прапаноўвалі гасцям акунуцца ў атмасферу XIX стагоддзя, здзейсніць некаторыя старадаўнія абрады, а таксама павучыцца рабіць традыцыйных лялек.

Арганізатар акцыі, старшыня аб’яднання “Адпачынак у вёсцы” Валерыя

У аграсядзібе “Мілаградская”, што ў Гомельскай вобласці, гасцей сустракалі песняй

Кліцунова, задаволена: “Гэтая падзея ўнікальная. Праект не толькі даў магчымасць аграсядзібам прарэкламаваць свае паслугі, але і паказаць, як ладзяць між сабой гаспадары сельскіх тургаспа-

дарак, якія стасункі ў іх з мясцовымі рамеснікамі і народнымі ўмельцамі, фальклорнымі калектывам, устаноўкамі культуры. А наведвальнікі змаглі ацаніць перавагі сельскага адпачынку і вызначыцца,

ці падыходзіць ён ім”.

Дарэчы, сёння айчыны агратурызм — гэта не проста выезд на выхадныя за горад на шашлык. У многіх сядзібах госці адпачываюць і тыдзень, і два. Гаспадары ствараюць

цікавыя праграмы, і гэта найлепш удаецца, калі працуюць турыстычныя тандэмы, альбо кластары. Яскравы прыклад узаемадзеяння ёсць у Валожынскім раёне. Там наведвальнікі могуць не толькі

адпачыць у сядзібах, але і ацаніць асаблівасці нацыянальнай кухні, наведаць Налібоцкую пушчу, музеі ў Ракаве, Івянцы, Валожыне, трапіць на экскурсіі ці раённыя святы і фэсты. “Ладзячы Дзень адкрытых дзвярэй мы імкнуліся звярнуць увагу людзей на тое, як хараша, з камфортам і задавальненнем, можна адпачываць у сельскіх сядзібах, — задаволена зробленым Валерыя Кліцунова. — Ёсць спадзяванне, што яшчэ больш беларусаў сёлета адкрыюць для сябе ўсе перавагі адпачынку ў вёсцы”.

Едуць у глыбінку і тыя, хто цікавіцца народнымі рамёствамі. Так, у вёсцы Семежава Капыльскага раёна нядаўна ладзіўся конкурс па ткацтве “Млечны шлях ад рук бабулі”. Там больш за 90 майстроў разгарнулі на сваіх імправізаваных падворках калекцыі тканых вырабаў, абмяркоўваліся і перспектывы развіцця турызму.

Першы для айчынных аграсядзіб Дзень адкрытых дзвярэй — удаўся. На будучы год, магчыма, акцыя пашырыцца, стане Днём адкрытых дзвярэй беларускай вёскі, і гаспадары прымуць яшчэ больш гасцей.

НАРОДНЫ КАЛЯНДАР

Людзі спяваюць лету, а пчолы — квету

Рэгіна Гамзовіч

Чэрвень — першы месяц лета, у які сустракаюцца самы доўгі дзень і самая кароткая ноч

У праваслаўных 3 чэрвеня — Алёна, дзень ільну. У гэты дзень сеібіт апранаў чыстае адзенне, каб лён рос чысты. А таксама клаў у сывеньку варанья курыныя яйкі, якія на ніве падкідаў высока, каб такі ж высокі і з буйнымі галоўкамі вырас лён.

Сёлета разам з Алёнай выпадае і Тройца, або Сёмуха. Перад святам спраўляюць Дзяды, памінаюць продкаў. На Дзісеншчыне, што цяпер у Віцебскай вобласці, раней спраўлялі Стаўроўскія Дзяды па Стаўрах і Гаўрах, сабаках асілка Бая. Менавіта ад гэтага міфічнага героя, згодна

Абрад Ваджэнне Кусты і сёння праводзяць на Брэшчыне

народнай легендзе, і пайшлі беларусы.

Субота перад Сёмухай называецца Кляновая або Зялёная, Зеленец, Май, Зялёныя Святкі — свята маладой зеляніны (яе называюць “май”). Хату і двор у гэты дзень упрыгожваюць галінкамі клёну, ліпы, ставяць цэлыя дрэўцы бяроз ля хаты і варот, падлогу ў хаце пасыпаюць аерам.

Сёмуха або Тройца — даўняе язычніцкае свята, у якім пануе культ про-

дкаў і расліннасці. Абрад “Завівання бярозак”, які існаваў раней разам з карагоднай традыцыяй, на жаль, не захаваўся. А вось на Цэнтральным Палессі дагэтуль бытуе Абрад ваджэння Куста (або Кусты): прыгажуню-дзяўчыну апранаюць у галінкі клёну, а жаночы гурт водзіць яе пася з абрадавымі песнямі, за што атрымлівае падарункі. Дзень заканчваецца сумесным, бяседным застоллем спявачак.

ВЕЧАРЫНА

“Васілёк у жыце Беларушчыны”

Іван Іванаў

У Дзяржаўным музеі гісторыі беларускай літаратуры ладзілася вечарына “Шлях да Быкава”

Май, чэрвень, ліпень для беларусаў заўсёды праходзяць пад знакам памяці, удзячнасці абаронцам Айчыны. Дарэчы, сёлета будзе адзначацца 200-годдзе пачатку Айчынай вайны 1812 года, у якой удзельнічалі дзясяткі тысяч нашых суайчыннікаў. У кожнай беларускай сям’і помняць “ваенныя” даты: 9 Мая, 22 чэрвеня, 3 ліпеня... Культурная грамадскасць згадвае ў такі час і пра Васіля Быкава, па кніжках якога многія спазнаюць суровую праўду вайны і яе антычалавечую сутнасць. Вось і на нядаўнім вечарыне ў Дзяржаўным музеі гісторыі беларус-

На выставе В. Быкава

кай літаратуры гаварылася, што для Быкава вайна была не толькі выпрабаваннем кожнага на чалавечнасць, але і мерай яго чалавечай годнасці.

Цікаваць да асобы і творчасці пісьменніка паранейшаму велізарная: пра яго пішуць, да твораў звяртаюцца крытыкі, літаратуразнаўцы, мастакі, кінадраматургі, рэжысёры. Неяк, дарэчы, народны паэт Беларусі Рыгор Бардулін казаў, што Васілю Быкаву ўдаецца весці гутарку з народамі ўсіх пяці канты-

нентаў. Увогуле ж моцнаму, творчаму сяброўству Васіля Быкава і Рыгора Бардуліна больш за сорок гадоў. З тых стасункаў нарадзілася кніга прозы і паэзіі “Калі рукаюцца душы”. Урыўкі з яе, а таксама іншыя вершы Бардуліна чытаў на вечарыне заслужаны артыст Беларусі Эдуард Гарачы. Музычныя творы ваенных гадоў выконваў лаўрэат усебеларускіх і міжнародных фестываляў, самадзейны кампазітар і паэт Міхась Слізкі.

Вечарына ў музеі праходзіла пад яскравым барадулінскім эпіграфам: “Васільком у жыце Беларушчыны/ Назаўсёды застанецца Быкаў!” Госці музея пазнаёміліся з выставай “Васіль Быкаў. Шлях, вызначаны лёсам”, паглядзелі дакументальны фільм рэжысёра Сяргея Ісакава “Я раскажу вам пра вайну”.